

Stefan Biskupski

Kodeks Prawa Kanonicznego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 5/1-2, 3-40

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KODEKS PRAWA KANONICZNEGO

PARS SECUNDA

CZĘŚĆ DRUGA

De religiosis

O zakonnikach

Can. 487. — Status religiosus seu stabilis in communi vivendi modus, quo fideles, praeter communia praecepta, evangelica quoque consilia servanda per vota obedientiae, castitatis et paupertatis suscipiunt, ab omnibus in honore habendus est.

Can. 488. — In canonibus qui sequuntur, veniunt nomine:

1-o. *Religionis*, societas, a legitima ecclesiastica auctoritate approbata, in qua sodales, secundum proprias ipsius societatis leges, vota publica, perpetua vel temporaria, elapso tamen tempore renovanda, nuncupant, atque ita ad evangelicam perfectionem tendunt;

2-o. *Ordinis*, religio in qua vota sollemnia nuncupantur; *Congregationis monasticae*, plurius monasteriorum sui iuris inter se coniunctio sub eodem Superiore; *religionis exemptae*, religio sive votorum sollemnium sive simplicium, a iurisdictione Ordinarii loci subducta; *Congre-*

Can. 487. — Wszyscy powinni mieć w poszanowaniu stan zakonny, czyli stały sposób wspólnego życia, w którym wierni, oprócz ogólnych przykazań, zobowiązują się także do zachowania rad ewangelicznych przez ślub posłuszeństwa, czystości i ubóstwa.

Can. 488. — W kanonach, które następują, rozumie się pod nazwą:

1-o. *Zakonu*, — społeczność, zatwierdzoną przez prawowitą władzę kościelną, w której członkowie, stosownie do własnych praw społeczności, składają śluby publiczne, wieczyste lub czasowe, odnawiane jednak po upływie czasu, i w ten sposób zmierzają do ewangelicznej doskonałości;

2-o. *Zakonu ścisłego*, — zakon, w którym składa się śluby uroczyste; *kongregacji mniszey*, — połączenie wielu klasztorów samoistnych, w osobie tego samego przełożonego; *zakonu wyjętego* — zakon o ślubach uroczystych, bądź prostych, wyjęty spod jurysdykcji miejscowego ordy-

gationis religiosae vel Congregationis simpliciter, religio in qua vota dumtaxat simplicia sive perpetua sive temporaria emittuntur;

3-o. *Religionis iuris pontificii*, religio quae vel approbationem vel saltem laudis decretum ab Apostolica Sede est consecuta; *iuris dioecesani*, religio quae ab Ordinariis erecta, hoc laudis decretum nondum obtinuit;

4-o. *Religionis clericalis*, religio cuius plerique sodales sacerdotio augentur; *secus est laicalis*;

5-o. *Domus religiosae*, domus alicuius religionis in genere; *domus regularis*, domus Ordinis; *domus formatae*, domus religiosa in qua sex saltem religiosi professi degunt, quorum, si agatur de religione clericali, quatuor saltem sint sacerdotes;

6-o. *Provinciae*, plurium religioniarum domorum inter se coniunctio sub eodem Superiore, partem eiusdem religionis constituens;

7-o. *Religiosorum*, qui vota nuncuparunt in aliqua religione; *religiosorum votorum simplicium*, qui in Congregatione religiosa; *regularium*, qui in Ordine; *sorum*, religiosae votorum simplicium; *monialium*, religiosae votorum sollemnium aut, nisi ex rei natura vel ex contextu sermonis aliud constet, religiosae quorum vota ex instituto sunt sollemnia, sed pro aliquibus locis ex Apo-

nariusza; *kongregacji zakonnej* lub zwyczajnie *kongregacji*, — zakon, w którym składa się śluby tylko proste, wieczyste lub czasowe;

3-o. *Zakonu na prawie papieskim*, — zakon, który otrzymał papieskie zatwierdzenie lub przynajmniej dekret pochwalny; *na prawie diecezjalnym*, — zakon erygowany przez ordynariusza, który dekretu pochwalnego jeszcze nie uzyskał;

4-o. — *Zakonu kleryckiego*, — zakon, w którym przeważna ilość członków otrzymuje święcenia kapłańskie; w przeciwnym razie jest — *laicki*;

5-o. — *Domu zakonnego*, — dom jakiegoś zakonu w ogólności; *domu regularnego*, — dom zakonu ścisłego; *domu uformowanego*, — dom zakonny, w którym przebywa przynajmniej sześciu zakoników po złożeniu profesji, z których, gdyby chodziło o zakon klerycki, przynajmniej czterech powinno być kapłanami;

6-o. — *Prowincji*, — połączenie wielu domów zakonnych pod jednym przełożonym, stanowiące część tego samego zakonu;

7-o. — *Zakonników*, — tych, co złożyli śluby w jakimś zakonie; *zakonników o ślubach prostych*, — co w kongregacji zakonnej; *regularnych*, — co w zakonie ścisłym; *sióstr*, — zakonice o ślubach prostych; *mniszek*, — zakonice o ślubach uroczystych, albo, jeżeli z natury rzeczy lub kontekstu nie wynika inaczej, zakonice, których śluby z ustanowienia są uroczyste, lecz z za-

stolicae Sedis praescripto sunt simplicia;

8-o. *Superiorum maiorum*, Abbas Primas, Abbas Superior Congregationis monasticae, Abbas monasterii sui iuris, licet ad monasticam Congregationem pertinentis, supremus religionis Moderator, Superior provincialis, eorundem vicarii alique ad instar provincialium potestatem habentes.

Can. 489. — Regulae et particulares constitutiones singularum religionum, canonibus huius Codicis non contrariae, vim suam servant; quae vero eisdem opponuntur, abrogatae sunt.

Can. 490. — Quae de religiosis statuuntur, etsi masculino vocabulo expressa, valent etiam pari iure de mulieribus, nisi ex contextu sermonis vel ex rei natura aliud constet.

Can. 491. — § 1. Religiosi praecedunt laicis; religiones clericales, laicalibus; canonici regulares, monachis; monachi, ceteris regularibus; regulares, Congregationibus religiosis; Congregationes iuris pontificii, Congregationibus iuris dioecesani; in eadem specie servetur praescriptum can. 106, n. 5.

§ 2. At clerus saecularis praecedit tum laicis tum religiosis extra eorum ecclesias, atque etiam in eorum ecclesiis, si agatur de religione laicali; Capitulum vero cathedrale vel collegiale eisdem praecedit ubique locorum.

rzędzenia Stolicy Ap. w niektórych miejscowościach są proste;

8-o. — *Wyższych przełożonych*, — opat prymas, opat przełożony kongregacji mniejszej, opat klasztoru samoistnego, choćby należącego do kongregacji mniszej, najwyższy przełożony zakonny, prowincjał, ich wikariusze i inni mający władzę na wzór prowincjałów.

Kan. 489. — Reguły i partykularne konstytucje poszczególnych zakonów zachowują swoją moc, jeżeli nie są sprzeczne z kanonami tego kodeksu; sprzeczne natomiast — są usunięte.

Kan. 490. — Co postanawia się o zakonnikach, choćby wyrażone było w rodzaju męskim, ważne jest na równi także dla niewiast, chyba że z kontekstu lub natury rzeczy wynika inaczej.

Kan. 491. — § 1. Zakonnicy mają pierwszeństwo przed świecczymi; zakony kleryckie przed laickimi; kanonicy regularni przed mnichami; mniisi przed innymi zakonnikami regularnymi; regularni przed kongregacjami zakonnymi; kongregacje na prawie papieskim przed kongregacjami na prawie diecezjalnymi; w tym samym rodzaju, należy zachować przepis kan. 106, n. 5.

§ 2. Kler świecki jednak ma pierwszeństwo tak przed świecczymi, jak zakonnikami, poza ich kościołami; w ich kościołach także, jeżeli mowa o zakonie laickim; kapituła natomiast katedralna lub kolegiacka ma wszędzie przed nimi pierwszeństwo,

TITULUS IX

De erectione et suppressione religionis, provinciae, domus

Can. 492. — § 1. Episcopi, non autem Vicarius Capitularis vel Vicarius Generalis, condere possunt Congregationes religiosas; sed eas ne condant neve condinant, inconsulta Sede Apostolica; quod si agatur de tertiariis in communi viventibus, requiritur praeterea ut a supremo Moderatore primi Ordinis suae religioni aggregentur.

§ 2. Congregatio iuris dioecesanī, quamvis decursu temporis in plures dioeceses diffusa, usque tamen dum pontificiae approbationis aut laudis testimonio caruerit, remanet dioecesana, Ordinariorum iurisdictioni ad normam iuris plane subiecta.

§ 3. Nec nomen nec habitus religionis iam constitutae assumi potest ab iis qui ad illam legitime non pertinent aut a nova religione.

Can. 493. — Quaelibet religio etiam iuris dioecesanī tantum, semel legitime condita etiamsi unica domo constet, supprimi nequit nisi a Sancta Sede, cui etiam reservatur de bonis in casu statuere, semper tamen salva offerentium voluntate.

Can. 494. — § 1. Religionem pontificiī iuris in provincias dividere, constitutas iam provincias coniungere vel aliter cir-

TYTUŁ IX

O założeniu i skasowaniu zakonu, prowincji, domu

Kan. 492. — § 1. Kongregacje zakonne mogą założyć biskupi, nie zaś wikariusz kapitulny lub wikariusz generalny; nie powinni ich jednak zakładać, ani zezwalać na zakładanie bez porozumienia się ze Stolicą Ap.; gdyby chodziło o tercjarzy żyjących wspólnie, wymaga się nadto agregacji przez generalnego przełożonego do pierwszego zakonu.

§ 2. Kongregacja na prawie diecezjalnym, choćby z upływem czasu rozprzeszczeniła się na wiele diecezji, dopóki jednak nie ma zatwierdzenia papieskiego lub świadectwa pochwalnego, pozostaje na prawie diecezjalnym, podlega w zupełności jurysdykcji ordynariuszów stosownie do prawa.

§ 3. Ani nazwy, ani stroju od istniejącego już zakonu nie mogą zapożyczać ani ci, co do niego prawnie nie należą, ani nowy zakon.

Kan. 493. — Żadnego zakonu założonego prawnie, nawet tylko na prawie diecezjalnym, chociażby składał się z jednego domu, nie może nikt skasować, jak tylko Stolica Ap., która w tym wypadku zastrzega sobie także decyzję co do majątku, nie naruszając jednak nigdy woli ofiarodawców.

Kan. 494. — § 1. Wyłącznie do Stolicy Ap. należy podział zakonu na prawie papieskim na prowincje, łączenie lub zmiana

cumscribere, novas condere conditasve suppressere, monasteria sui iuris a monastica Congregatione separare et alii unire, ad unam pertinet Sedem Apostolicam.

§ 2. Exstincta provincia, de eius bonis statuere, salvis iustitiae legibus et fundatorum voluntate, spectat, nisi constitutiones aliud caveant, ad Capitulum generale vel, extra tempus Capituli, ad Moderatorem generalem cum suo Consilio.

Can. 495. — § 1. Congregatio religiosa iuris dioecesani in alia dioecesi domos constituere non potest, nisi consentiente utroque Ordinario, tum loci ubi est domus princeps, tum loci quo velit commigrare; Ordinarius autem loci unde excedit, consensus sine gravi causa ne deneget.

§ 2. Si ad dioeceses alias eam propagari accidat, nihil de ipsius legibus mutari liceat, nisi de consensu sigulorum Ordiniorum quorum in dioecesibus aedes habeat, salvis iis quae, ad normam can. 492, § 1, Sedi Apostolicae fuere subiecta.

Can. 496. — Nulla religiosa domus erigatur, nisi iudicari prudenter possit vel ex reditibus propriis vel ex consuetis elemosynis vel alio modo congruae sodalium habitationi et sustentationi provisum iri.

Can. 497. — § 1. Ad erigendam domum religiosam exemp-

istniejących już prowincji, tworzenie nowych i kasowanie dawnych, oddzielanie klasztorów samoistnych od kongregacji mniszej i przyłączanie do innej.

§ 2. Nie naruszając prawa sprawiedliwości i woli fundatorów, decydowanie o majątku, po wygaśnięciu prowincji, jeżeli konstytucje nie zastrzegą inaczej, należy do kapituły generalnej, lub gdy kapituły nie ma — do generalnego przełożonego wraz z jego Radą.

Kan. 495. — § 1. Kongregacja zakonna na prawie diecezjalnym nie może tworzyć domów w innej diecezji bez zgody obydwu ordynariuszów, miejsca, gdzie jest dom główny i miejsca, gdzie pragnie się założyć nowy; ordynariusz miejsca, skąd się rozprzestrzenia, nie powinien bez ważnej przyczyny podmawiać swojej zgody.

§ 2. Nie naruszając tego, co zgodnie z kan. 492, § 1 zostało poddane Stolicy Ap., jeżeli rozprzestrzenia się na inne diecezje, nie wolno niczego w jej prawach zmieniać bez zgody wszystkich ordynariuszów, w diecezjach których są domy.

Kan. 496. — Nie wolno założyć żadnego domu zakonnego, jeżeli nie rozważy się roztropnie, że członkowie będą mieli zabezpieczone odpowiednie mieszkanie i utrzymanie z własnych dochodów, bądź ze zwykłych ofiar lub innych źródeł.

Kan. 497. — § 1. Do założenia domu zakonnego wyjątego, ufor-

tani, sive formatam sive non formatam, aut monasterium monialium, aut in locis Sacrae Congregationi de Prop. Fide subiectis quamlibet religiosam domum, requiritur beneplacitum Sedis Apostolicae et Ordinarii loci consensus in scriptis datus; secus, satis est Ordinarii venia.

§ 2. Constituendae novae domus permissio facultatem secumfert pro religionibus clericibus habendi ecclesiam vel publicum oratorium domui adnexum, salvo praescripto can. 1162, § 4, et sacra ministeria peragendi, servatis de iure servandis; pro omnibus religionibus, pia opera exercendi religionis propria, salvis conditionibus in ipsa permissione appositis.

§ 3. Ut aedificentur et aperiantur schola, hospitium vel similis rationis aedes separata a domo etiam exempta, necessaria est et sufficit specialis Ordinarii scripta licentia.

§ 4. Ut constituta domus in alios usus convertatur, eadem sollemnitates requiruntur de quibus in § 1, nisi agatur de conversione quae, salvis fundationis legibus, ad internum regimen et disciplinam religiosam dumtaxat referatur.

Can. 498. — Domus religiosa sive formata sive non formata, si ad religionem exemptam pertineat, supprimitur sine beneplacito apostolico; si ad Congregationem iuris pontificii non exemptam, supprimitur potest a

mowanego lub nie, albo klasztoru mniszek, albo jakiegokolwiek domu zakonnego w miejscach podległych Kongregacji do Rozkrzewiania Wiary, wymaga się zgody Stolicy Ap. i zezwolenia miejscowego ordynariusza na piśmie; w przeciwnym razie wystarcza zezwolenie ordynariusza.

§ 2. Nie naruszając przepisu kan. 1162, § 4, zezwolenie na założenie nowego domu zawiera dla zakonów kleryckich możliwość posiadania kościoła lub oratorium publicznego przy domu, oraz możliwość wykonywania czynności świętych z zachowaniem prawa; dla wszystkich zakonów — wykonywania dzieł miłosierdzia właściwych zakonowi, przy zachowaniu warunków postawionych w akcie zezwolenia.

§ 3. Do wybudowania i otwarcia szkoły, szpitala lub innej podobnej budowli, oddzielonej od domu, nawet wyjątego, konieczne jest i wystarcza specjalne zezwolenie ordynariusza na piśmie.

§ 4. Żeby dom mógł być zamieniony na inne cele, wymagane są te same formalności, o których w § 1, chyba że mowa o zamianie, która z zachowaniem praw fundacyjnych odnosi się tylko do wewnętrznego zarządu i dyscypliny zakonnej.

Can. 498. — Dom zakonny uformowany lub nie, jeżeli należy do zakonu wyjątego, nie może być skasowany bez zgody papieskiej; jeżeli do kongregacji na prawie papieskim nie wyjątej — może być zniesiony przez naj-

supremo Moderatore, consentiente Ordinario loci; si ad Congregationem iuris dioecesanam, sola Ordinarii loci auctoritate, audito Congregationis Moderatore, salvo praescripto can. 493, si de unica domo agatur, salvoque iure recursus in suspensivo ad Sedem Apostolicam.

wyższego przełożonego, za zgodą miejscowego ordynariusza; jeżeli do kongregacji na prawie diecezjalnym — władzą samego ordynariusza miejscowego, po wysłuchaniu zdania przełożonego kongregacji, z zachowaniem przepisu kan. 493, gdyby chodziło o dom jedyny; zachowuje się także prawo rekursu *in suspensivo* do Stolicy Ap.

TITULUS X

T Y T U Ł X

De religionum regimine

O zarządzie zakonów

CAPUT I

ROZDZIAŁ I

*De Superioribus et de Capitulis**O przełożonych i kapitułach*

Can. 499. — § 1. Religiosi omnes, tanquam supremo Superiori, subduntur Romano Pontifici cui obedire tenentur etiam vi voti obedientiae.

Kan. 499. — § 1. Wszyscy zakonnicy podlegają Biskupowi Rzymskiemu jako najwyższemu przełożonemu, którego mają słuchać również na mocy ślubu posłuszeństwa.

§ 2. Cardinalis Protector cuiuslibet religionis, nisi aliud expresse cautum fuerit in peculiaribus casibus, iurisdictione in religionem aut in singulos sodales non pollet, nec potest se interiori disciplinae et honorum administrationi immiscere, sed eius est tantummodo bonum religionis consilio et patrocinio promovere.

§ 2. Kardynał protektor każdego zakonu, jeżeli w poszczególnych wypadkach nie było wyraźnie inaczej zastrzeżone, nie posiada jurysdykcji nad zakonem, ani nad poszczególnymi jego członkami oraz nie może mieszać się do wewnętrznej karności i zarządu majątkiem, lecz może jedynie sprzyjać zakonowi radą i opieką.

Can. 500. — § 1. Subduntur quoque religiosi Ordinario loci, iis exceptis qui a Sede Apostolica exemptionis privilegium consecuti sunt, salva semper pote-

Kan. 500. — § 1. Zakonnicy podlegają także miejscowemu ordynariuszowi, z wyjątkiem tych, którzy uzyskali od Stolicy Ap. przywilej wyjęcia, zawsze

state, quam ius etiam in eos locorum Ordinariis concedit.

§ 2. Moniales, quae sub iurisdictione Superiorum regularium ex praescripto constitutionum sunt, Ordinario loci subduntur tantum in casibus iure expressis.

§ 3. Nulla virorum religio sine speciali apostolico indultu potest sibi subditas habere religiosas Congregationes mulierum aut earum religiosarum curam et directionem retinere sibi specialiter commendatam.

Can. 501. — § 1. Superiores et Capitula, ad normam constitutionum et iuris communis, potestatem habent dominativam in subditos; in religione autem clericali exempta, habent iurisdictionem ecclesiasticam tam pro foro interno, quam pro externo.

§ 2. Superioribus quibuslibet districte prohibetur quominus in causis ad S. Officium spectantibus se intromittant.

§ 3. Abbas Primas et Superior Congregationis monasticae non habent omnem potestatem et iurisdictionem quam ius commune tribuit Superioribus maioribus, sed eorum potestas et iurdictio desumenda est ex propriis constitutionibus et ex peculiariibus Sanctae Sedis decretis, firmo praescripto can. 655, 1594.

§ 4.

Can. 502. — Supremus religionis Moderator potestatem obtinet in omnes provincias, domos, sodales religionis, exercendam

jednak z zachowaniem władzy, jaką prawo daje nad nimi miejscowym ordynariuszom.

§ 2. Zakonnice, które na mocy konstytucji podlegają jurysdykcji przełożonych zakonnych, podlegają miejscowemu ordynariuszowi tylko w wypadkach wymienionych przez prawo.

§ 3. Żaden zakon męski bez specjalnego apostolskiego indultu nie może mieć pod swoją władzą zakonnych kongregacji żeńskich, ani rozaczać nad zakonnicami specjalnie zastrzeżonej opieki i kierownictwa.

Kan. 501. — § 1. Przełożeni i kapituła, stosownie do konstytucji i prawa powszechnego, posiadają nad podwładnymi władzę ojcowską; w zakonie natomiast kleryckim wyjątem posiadają kościelną jurysdykcję tak w zakresie wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

§ 2. Jakimkolwiek z przełożonych zabrania się wyraźnie mieszania się do spraw należących do św. Oficjum.

§ 3. Nie naruszając przepisu kan. 655, 1594, § 4, opat prymas i przełożony kongregacji mniszej nie mają pełnej władzy i jurysdykcji, jakich prawo powszechne udziela wyższym przełożonym, lecz władza ich oraz jurysdykcja zależy od własnych konstytucji i od specjalnych dekretów Stolicy Ap.

Kan. 502. — Najwyższy przełożony zakonu posiada władzę nad wszystkimi prowincjami, domami, członkami zakonu, któ-

secundum constitutiones; alii Superiores ea gaudent intra fines sui muneris.

Can. 503. — Superiores maiores in religionibus clericalibus exemptis possunt notarios constituere, sed tantum pro negotiis ecclesiasticis suae religionis.

Can. 504. — Firmis propriis cuiusvis religionis constitutionibus quae provectiorem aetatem atque potiora requisita exigant, ad munus Superioris maioris inhabiles sunt qui eandem religionem professi non sunt a decem saltem annis a prima professione computandis, ex legitimo matrimonio nati et annos quadraginta non expleverunt, si agatur de supremo religionis Moderatore aut de Antistita in monialium monasterio; annos triginta, si de aliis Superioribus maioribus.

Can. 505. — Superiores maiores sint temporarii, nisi aliter ferant constitutiones; Superiores autem minores locales ne constituentur ad tempus ultra triennium; quo exacto possunt ad idem munus iterum assumi, si constitutiones ita ferant, sed non tertio immediate in eadem religiosa domo.

Can. 506. — § 1. Antequam ad Superiorum maiorum electionem deveniatur in religionibus virorum omnes et singuli e Capitulo iureiurando promittant se electuros quos secundum Deum eligendos esse existimaverint.

raż powinien wykonywać zgodnie z konstytucjami; inni przełożeni korzystają z niej w granicach swojego urzędu.

Kan. 503. — Wyżsi przełożeni w zakonach kleryckich wyjątkowych mogą mianować sekretarzy, lecz tylko do spraw kościelnych swojego zakonu.

Kan. 504. — Nie naruszając własnych każdego zakonu konstytucji, wymagających bardziej podeszłego wieku i stawiających większe wymagania, na urząd wyższego przełożonego niezdatni są ci, co nie są profesami w zakonie przynajmniej od lat dziecięciu, licząc od pierwszej profesji, nie pochodzą z prawego małżeństwa i, gdy chodzi o najwyższego przełożonego zakonu oraz o przełożoną klasztoru mniszek, nie ukończyli lat czterdziestu; lat trzydziestu, — gdy o innych wyższych przełożonych.

Kan. 505. — Jeżeli inaczej nie postanawiają konstytucje, wyżsi przełożeni powinni być czasowi; niżsi natomiast przełożeni miejscowi powinni być ustanawiani na trzy lata; po upływie tego czasu, jeżeli konstytucje na to zezwalają, można im ten sam urząd ponownie powierzyć, lecz nie bezpośrednio po raz trzeci w tym samym domu.

Kan. 506. — § 1. Przed wybraniem wyższych przełożonych w zakonach męskich, wszyscy i poszczególni kapitułni powinni złożyć przysięgę, że będą wybierali tych, których przed Bogiem uważają, iż wybrać należy.

§ 2. In monasteriis monialium, comitiis eligendae Antistitae praesit, quin tamen clausuram ingrediatur, Ordinarius loci aut eius³ delegatus cum duobus sacerdotibus scrutatoribus, si moniales eidem subiectae sint; secus, Superior regularis; sed etiam hoc in casu Ordinarius tempestive moneri debet de die et hora electionis, cui potest una cum Superiore regulari per se ipse vel per alium assistere et, si assistat, praeesse.

§ 4. In scrutatores ne assumantur ipsarum monialium confessarii ordinarii.

§ 4. In mulierum Congregationibus electioni Antistitae generalis praesideat per se vel per alium Ordinarius loci, in quo electio peragitur; cui, si agatur de Congregationibus iuris dioecesanis, peractam electionem confirmare vel rescindere integrum est pro conscientiae officio.

Can. 507. — § 1. In electionibus, quae a Capitulis fiunt, servetur ius commune de quo in can. 160—182, praeter cuiusque religionis constitutiones eidem non contrarias.

§ 2. Caveant omnes a directa vel indirecta suffragiorum procuratione tam pro seipsis quam pro aliis.

§ 3. Postulatio admitti potest solum in casu extraordinario et

§ 2. Zgromadzeniu, które w klasztorach mniszek ma wybrać przełożoną, powinien przewodniczyć bez naruszenia klauzury miejscowy ordynariusz albo jego delegat z dwoma kapłanami skrutatorami, jeżeli zakonnice są mu podległe; w przeciwnym razie, — przełożony regularny; nawet w tym wypadku jednak ordynariusz musi być we właściwym czasie powiadomiony o dniu i godzinie wyborów, na których może razem z przełożonym regularnym być obecnym, sam albo przez zastępcę; gdyby był obecny, powinien przewodniczyć.

§ 3. Na skrutatorów nie powinni być brani zwyczajni spowiednicy zakonnic.

§ 4. Wyborom przełożonej generalnej w kongregacjach żeńskich powinien przewodniczyć osobiście lub przez zastępcę ordynariusz miejsca, gdzie odbywają się wybory; do niego, jeśli mowa o kongregacjach na prawie diecezjalnym, należy według sumienia wybory zatwierdzać lub unieważniać.

Kan. 507. — § 1. Przy wyborach dokonywanych przez kapitułę, należy zachować prawo powszechne, o którym w kan. 160—182; prócz tego, — konstytucje każdego zakonu, o ile nie są prawu przeciwne.

§ 2. Wszyscy powinni się wystrzegać pozyskiwania bezpośrednio lub pośrednio głosów dla siebie lub dla innych.

§ 3. Postulacja może być dopuszczona tylko w wypadku

dummodo in constitutionibus non prohibeatur.

Can. 508. — In sua quisque domo Superiores commorentur nec ab eadem discedant, nisi ad normam constitutionum.

Can. 509. — § 1. Omnis Superior debet notitiam et executionem decretorum Sanctae Sedis, quae religiosos respiciunt, suos inter subditos promovere.

§ 2. Curent Superiores locales:

1-o. Ut saltem semel in anno, statis diebus, publice legantur propriae constitutiones, itemque decreta quae publice legenda Sancta Sedes praescribet;

2-o. Ut saltem bis in mense, firmo praescripto can. 565, § 2, christianae catechesis habeatur instructio pro conversis et familiaribus, audientium conditioni accommodata, et praesertim in religionibus laicalibus, pia ad omnes de familia exhortatio.

Can. 510. — Abbas Primas, Superior Congregationis monasticae et cuiusvis religionis iuris pontificii Moderator supremus debet quinto quoquo anno vel saepius, si ita ferant constitutiones, relationem de statu religionis ad Sanctam Sedem per documentum mittere, subsignatum a se cum Consilio et, si agatur de Congregatione mulierum, etiam ab Ordinario loci in quo suprema Antistita cum suo Consilio residet.

Can. 511. — Maiores religionum superiores, quos ad hoc

wyjatkowym i o ile nie jest zakazana przez konstytucje.

Kan. 508. — Każdy przełożony powinien zamieszkiwać w swoim domu i wolno mu wyjechać z niego tylko stosownie do przepisów konstytucji.

Kan. 509. — § 1. Każdy przełożony ma obowiązek szerzenia między podwładnymi znajomości i wykonania dekretów Stolicy Ap., odnoszących się do zakonników.

§ 2. Przełożeni miejscowi powinni troszczyć się:

1-o. Żeby przynajmniej raz do roku, w dniach ustalonych, były czytane własne konstytucje, jak również dekrety, które z polecenia Stolicy Ap. powinny być czytane publicznie;

2-o. Żeby przynajmniej dwa razy w miesiącu, nie naruszając przepisu kan. 565, § 2, odbywała się katechizacja dla braci i domowników, przystosowana do umysłu słuchaczy, nadto, głównie w zakonach laickich, egzortata dla wszystkich.

Kan. 510. — Opat prymas, przełożony kongregacji mniszej i najwyższy przełożony każdego zakonu na prawie papieskim muszą co pięć lat lub częściej, jeżeli tak postanawiają konstytucje, przysłać Stolicy Ap. sprawozdanie na piśmie o stanie zakonu, podpisane przez siebie łącznie z radą, a gdyby chodziło o kongregację żeńską, także przez ordynariusza miejsca, gdzie przebywa najwyższa przełożona ze swoją radą.

Kan. 511. — Wyżsi przełożeni zakonnicy, których konstytucje do

munus constitutiones designant, temporibus in eisdem definitis, omnes domos sibi subiectas visitent per se, vel per alios, si fuerint legitime impediti.

Can. 512. — § 1. Ordinarius loci per se vel per alium quinto quoque anno visitare debet:

1-o. Singula monialium monasteria quae sibi vel Sedi Apostolicae immediate subiecta sunt;

2-o. Singulas domos sive virorum sive mulierum Congregationis iuris dioecesani.

§ 2. Visitare quoque eodem tempore debet:

1-o. Monasteria monialium, quae regularibus subduntur, circa ea quae ad clausurae legum spectant; imo etiam circa alia omnia, si Superior regularis ea a quinque annis non visitaverit;

2-o. Singulas domos Congregationis clericalis iuris pontificii etiam exemptae, in iis quae pertinent ad ecclesiam, sacrarium, oratorium publicum, sedem ad sacramentum poenitentiae;

3-o Singulas domos Congregationis laicalis iuris pontificii non solum in iis, de quibus in superiore numero, sed etiam in aliis, quae ad internam disciplinam spectant, ad normam tamen can. 618, § 2, n. 2.

§ 3. Quod ad bonorum administrationem attinet, serventur praescripta can. 532—535

Can. 513. — § 1. Visitator ius et officium habet interrogandi religiosos quos oportere iudica-

togo wyznaczają, mają w określonym przez nie czasie wizytować wszystkie podległe sobie domy osobiście, a, gdyby stanęło im coś na przeszkodzie, przez innych.

Kan. 512. — § 1. Miejscowy ordynariusz obowiązany jest wizytować co pięć lat osobiście lub przez innych:

1-o. Poszczególne klasztory mniszek, bezpośrednio podległe jemu lub Stolicy Apostolskiej.

2-o. Poszczególne domy męskie lub żeńskie kongregacji na prawie diecezjalnym.

§ 2. W tym samym czasie powinien wizytować:

1-o. Klasztory mniszek, podległych zakonnikom regularnym, w sprawach odnoszących się do prawa klauzury; owszem, nawet w innych sprawach, gdyby przełożony zakonny nie wizytował ich od lat pięciu;

2-o. Poszczególne domy kongregacji kleryckiej na prawie papieskim, nawet wyjęte, w sprawach, które dotyczą kościoła, zakrystii, kaplicy publicznej, konfesjonau;

3-o. Poszczególne domy kongregacji laickiej na prawie papieskim nie tylko w sprawach, o których w numerze poprzednim, lecz także innych, należących do wewnętrznej karności, stosownie jednak do kan. 618, § 2, n. 2.

§ 3. W sprawach zarządu majątkiem, należy zachować przepisy kan. 532—535.

Kan. 513. — § 1. Wizytator ma prawo i obowiązek pytania zakonników o to, co uzna za po-

verit et cognoscendi de iis quae ad visitationem spectant; omnes autem religiosi obligatione tenentur respondendi secundum veritatem, nec Superioribus fas est quoquo modo eos ab hac obligatione avertere aut visitationis scopum aliter impedire.

§ 2. A decretis Visitoris recursus datur in devolutivo tantum, nisi Visitor ordine iudicario processerit.

Can. 514. — § 1. In omni religione clericali ius et officium Superioribus est per se vel per alium aegrotis professis, novitiis, aliisve in religiosa domo diu noctuque degentibus causa famulatus aut educationis aut hospitii aut infirmae valetudinis, Eucharisticum Viaticum et extremam unctionem ministrandi.

§ 2. In monialium domo idem ius et officium habet ordinarius confessarius vel qui eius vices gerit.

§ 3. — In alia religione laicali hoc ius et officium spectat ad parochum loci vel ad capellanium quem Ordinarius parochi suffecerit ad normam can. 464, § 2.

§ 4. — In funeribus servetur praescriptum can. 1221, 1230, § 5.

Can. 515. — Prohibentur tituli dignitatum vel officiorum mere honorifici; soli, si id permittant constitutiones, tolerantur tituli officiorum maiorum, quibus re-

trzebne i poznania tego, co odnosi się do wizytacji; wszyscy natomiast zakonnicy obowiązani są do odpowiedzi zgodnie z prawdą, a przełożonym nie wolno w jakikolwiek sposób od tego obowiązku odwołać, albo w inny sposób przeszkadzać celowi wizytacji.

§ 2. Od dekretów wizytatora przysługuje rekurs ze skutkiem tylko odwołującym, chyba że wizytator postępuje w trybie sądowym.

Kan. 514. — § 1. W każdym zakonie kleryckim przysługuje przełożonym prawo i obowiązek udzielania osobiście lub przez innych wiatyku eucharystycznego i ostatniego namaszczenia chorym profesom, nowicjuszom i innym, którzy przebywają w domu zakonnym we dnie i w nocy z racji posługi, wychowania, gościny, albo słabego zdrowia.

§ 2. W domu mniszek to samo prawo i obowiązek posiada spowiednik zwyczajny lub jego zastępca.

§ 3. — W innym zakonie laickim to prawo i obowiązek należy do miejscowego proboszcza lub do kapelana, którego ordynariusz wyznaczył w zastępstwie proboszcza, zgodnie z kan. 464, § 2.

§ 4. — W sprawach pogrzebowych, należy zachować przepis kan. 1221, 1230 § 5.

Kan. 515. — Zabrania się tytułów pańskich lub urzędów czysto honorowych; jeżeli na to pozwalają konstytucje, wolno tolerować tylko tytuły wyższych

ligiosi in propria religione reap-
se functi sint.

Can. 516. — § 1. Supremus religionis aut monasticae Congregationis Moderator, Superior provincialis et localis saltem formatae domus habeant suos consiliarios, quorum consensum aut consilium exquirant ad normam constitutionum et sacrorum canonum.

§ 2. — Sint etiam pro administratione bonorum temporalium oeconomi: generalis qui religionis universae bona administrat, provincialis qui provinciae, locals qui singularum domorum; qui omnes officio suo fungantur sub directione Superioris.

§ 3. — Oeconomi generalis et provincialis munus gerere Superior ipse non potest; munus vero oeconomi localis, quamvis melius a munero Superioris distinguatur, componi tamen cum eo potest, si necessitas id exigat.

§ 4. — Si de modo oeconomos eligendi constitutiones sileant, a Superiore maiore cum consensu sui Consilij eligantur.

Can. 517. — § 1. Quaevis viro-
rum religio iuris pontificii procuratorem generalem habeat, qui, secundum constitutiones designatus, negotia propriae religionis apud Sanctam Sedem pertractet.

§ 2. — Antequam praescriptum in constitutionibus tempus exspi-

urzędów, które zakonnicy rzeczywiście pełnią we własnym zakonie.

Kan. 516. — § 1. Najwyższy przełożony zakonu lub kongregacji mniszej, prowincjał i przełożony miejscowy, przynajmniej domu uformowanego, powinien mieć swoich radnych i uzyskiwać ich zgodę lub zasięgać opinii, stosownie do konstytucji i świętych kanonów.

§ 2. — Powinni być również zarządcy do administracji dóbr materialnych: generalny w celu zarządzania dobrami całego zakonu, prowincjałni dla prowincji, miejscowy dla poszczególnych domów; wszyscy oni mają pełnić swoje obowiązki w zależności od przełożonego.

§ 3. — Sam przełożony nie może pełnić obowiązków zarządcy generalnego i prowincjonalnego; obowiązki natomiast zarządcy miejscowego, jakkolwiek byłoby lepiej oddzielić od urzędu przełożonego, mogą być z nim połączone, gdyby tego wymagała konieczność.

§ 4. — Jeżeli o sposobie wyboru zarządcy konstytucje nic nie mówią, powinien być wybrany przez przełożonego wyższego za zgodą Rady.

Kan. 517. — § 1. Każdy zakon męski na prawie papieskim powinien mieć generalnego prokuratora, wyznaczonego stosownie do konstytucji, do prowadzenia spraw swego zakonu przy Stolicy Apostolskiej.

§ 2. — Nie wolno go usuwać bez odniesienia się do Stolicy

ret, ne amoveatur, inconсульта Sede Apostolica.

Ap., przed upływem czasu, oznaczonego w konstytucjach.

CAPUT II

ROZDZIAŁ II

*De confessariis et cappellanis**O spowiednikach i kapelanach*

Can. 518. — § 1. In singulis religionis clericalis domibus deputentur plures pro sodalium numero confessarii legitime approbati, cum potestate, si agatur de religione exempta, absolvendi etiam a casibus in religione reservatis.

Kan. 518. — § 1. W poszczególnych domach zakonu klerycznego powinno być wyznaczonych kilku, odpowiednio do ilości członków, prawnie aprobowanych spowiedników, z władzą, gdyby chodziło o zakon wyjęty, rozgrzeszania nawet od wypadków zastrzeżonych w zakonie.

§ 2. Superiores religiosi, potestate audiendi confessiones habentes, possunt, servatis de iure servandis, confessiones audire subditorum, qui ab illis sponte sua ac motu proprio id petant, at sine gravi causa id per habitus ne agent.

§ 2. Przełożeni zakonni, mający władzę słuchania spowiedzi, mogą z zachowaniem prawa spowiadać podwładnych, o ile ci samorzutnie i z własnej woli o to proszą, ale bez ważnej przyczyny nie powinni tego czynić na stałe.

§ 3. Caveant Superiores ne quem subditum aut ipsi per se aut per alium vi, motu, importunis suasionibus aliave ratione inducant ut peccata apud se confiteatur.

§ 3. Przełożeni muszą wystrzegać się nakłaniania kogokolwiek z podwładnych, osobiście lub przez innych, przy pomocy siły, zastraszenia, uciążliwej namowy i innych sposobów, do odbycia spowiedzi u siebie.

Can. 519. — Firmis Constitutionibus quae confessionem statim temporibus praecipiant vel suadent apud determinatos confessarios peragendam, si religiosus, etiam exemptus, ad suae conscientiae quietem, confessarium adeat ab Ordinario loci approbatum, etsi inter designatos non recensitum, confessio, revocato quolibet contrario privile-

Kan. 519. — Nie naruszając konstytucji, które nakazują lub radzą odbywanie spowiedzi w określonych czasach u wyznaczonych spowiedników, zakonnik, nawet wyjęty, jeżeli dla spokoju własnego sumienia udaje się do spowiednika, nawet spoza grona wyznaczonych, mającego aprobatę od miejscowego ordynariusza, spowiedź jest wa-

gio, valida et licita est; et confessarius potest religiosum absolvere etiam a peccatis et censuris in religione reservatis.

Can. 520. — § 1. Singulis religiosarum domibus unus dumtaxat detur confessarius ordinarius, qui sacramentales confessiones universae communitatis excipiat, nisi propter magnum ipsarum numerum vel aliam iustam causam sit opus altero vel pluribus.

§ 2. Si qua religiosa, ad animi sui quietem, et ad maiorem in via Dei progressum, aliquem specialem confessarium vel moderatorem spirituales postulet, eum facile Ordinarius concedat; qui tamen invigilet ne ex hac concessione abusus irrepant; quod si irrepserint, eos caute et prudenter eliminat, salva conscientiae libertate.

Can. 521. — § 1. Unicuique religiosarum communitati detur confessarius extraordinarius qui quater saltem in anno ad domum religiosam accedat et cui omnes religiosae se sistere debent, saltem benedictionem recepturae.

§ 2. Ordinarii locorum, in quibus religiosarum communitates existunt, aliquod sacerdotes pro singulis domibus designent, ad quos pro sacramento poenitentiae in casibus particularibus recurrere eae facile possint,

żna i godziwa, bez względu na jakikolwiek przeciwny przywilej, tym samym odwołany; spowiednik zaś może zakonnika rozgrzeszyć także od grzechów i censur zastrzeżonych w zakonie.

Kan. 520. — § 1. Poszczególnym domom zakonnice należy wyznaczać tylko jednego spowiednika zwyczajnego, który powinien spowiadać wszystkich w domu, chyba że wielka ilość członków lub inna słuszna przyczyna wymaga drugiego lub kilku.

§ 2. Gdyby któraś z zakonnice dla spokoju własnego sumienia i do większego postępu na drodze życia duchowego prosiła o jakiegoś specjalnego spowiednika lub kierownika duchowego, ordynariusz powinien zezwolić bez trudności; czuwać ma jednak, żeby z tego powodu nie działy się nadużycia; gdyby one powstały, powinien je usunąć ostrożnie i roztropnie, nie naruszając wolności sumienia.

Kan. 521. — § 1. Dla każdego grona zakonnice należy wyznaczyć spowiednika nadzwyczajnego, który przynajmniej cztery razy do roku powinien przybyć do domu zakonnice; wszystkie zakonnice obowiązane są stawiać się przed nim, przynajmniej dla otrzymania błogosławieństwa.

§ 2. Ordynariusze miejsca, gdzie znajdują się domy zakonnice, powinni wyznaczyć po kilku kapłanów dla każdego domu, żeby w poszczególnych wypadkach mogły łatwo się zwrócić o sakramentalną spowiedź, bez po-

quin necessarium sit ipsum Ordinarium toties quoties adire.

§ 3. Si qua religiosa aliquem ex iis confessariis expetat, nulli Antistitae liceat nec per se nec per alios, neque directe neque indirecte, petitionis rationem inquirere, petitioni verbis aut factis refragari, aut quavis ratione ostendere se id aegre ferre.

Can. 522. — Si non obstante praescripto can. 520, 521, aliqua religiosa, ad suae conscientiae tranquillitatem, confessarium adeat ab Ordinario loci pro mulieribus approbatum, confessio in quabet ecclesia vel oratorio etiam semi-publico peracta, valida et licita est, revocato quolibet contrario privilegio; neque Antistita id prohibere potest aut de ea re inquirere, ne indirecte quidem; et religiosae nihil Antistitae referre tenentur.

Can. 523. — Religiosae omnes, cum graviter aegrotant, licet mortis periculum absit, quemlibet sacerdotem ad mulierum confessiones excipiendas approbatum, etsi non destinatum religiosis, accessere possunt eique, perdurante gravi infirmitate, quoties voluerint, confiteri, nec Antistita potest eas sive directe sive indirecte prohibere.

Can. 524. — § 1. In munus confessarii religiosarum et ordinarii et extraordinarii deputentur sacerdotes, sive e clero sae-

trzeby uciekania się za każdym razem do ordynariusza.

§ 3. Jeżeli któraś z zakonnice prosi o takiego spowiednika, żadnej przełożonej nie wolno, osobiście ani przez innych, wprost ani ubocznie, dochodzić przyczyn prośby, sprzeciwiać się jej słowami lub czynami, ani okazywać w jakiś inny sposób swego niezadowolenia.

Kan. 522. — Jeżeli, niezależnie od przepisów kan. 520, 521, któraś z zakonnice, dla spokoju swego sumienia, udaje się do spowiednika aprobowanego przez miejscowego ordynariusza do słuchania spowiedzi kobiet, spowiedź odbyta w każdym kościele, czy kaplicy nawet półpublicznej, jest ważna i godziwa, wbrew wszelkim przeciwnym przywilejom, które się tym samym odwołuje; przełożona również nie może tego zabronić, ani w tej sprawie dochodzić nawet ubocznie; zakonnice zaś nie mają obowiązku dawać przełożonej żadnego sprawozdania.

Kan. 523. — Wszystkie zakonnice, podczas ciężkiej choroby, chociażby nie groziło niebezpieczeństwo śmierci, mogą przywołać jakiegokolwiek kapłana aprobowanego do spowiadania kobiet, nawet nie wyznaczonego dla zakonnice i podczas trwania choroby spowiadać się ilekroć zechcą; przełożona nie może im tego wprost ani ubocznie zabronić.

Kan. 524. — § 1. Na spowiednika zakonnice, zwyczajnego i nadzwyczajnego, powinni być wyznaczani kapłani spośród kle-

culari, sive religiosi de Superiorum licentia, morum integritate ac prudentia praestantes; sint insuper annos nati quadraginta, nisi iusta causa, iudicio Ordinarii, aliud exigat, nullam potestatem in easdem religiosas in fore externo habentes.

§ 2. Confessarius ordinarius non potest renuntiari extraordinarius nec, praeter casus in can. 526 recensitos, rursus deputari ordinarius in eadem communitate, nisi post annum ab expleto munere; extraordinarius vero immediate ut ordinarius renuntiari potest.

§ 3. Confessarii religiosarum tum ordinarii tum extraordinarii interno vel externo communitatis regmini nullo modo sese immisceant.

Can. 525. — Si religiosarum domus Sedi Apostolicae immediate subiecta sit vel Ordinario loci, hic eligit sacerdotes a confessionibus tum ordinarios tum extraordinarios; si Superiori regulari, hic confessarios Ordinario praesentat, cuius est eosdem pro audiendis illarum monialium confessionibus approbare et Superioris negligentiam, si opus sit, supplere.

Can. 526. — Religiosarum confessarius ordinarius suum munus ne exerceat ultra triennium; Ordinarius tamen eum ad secundum, imo etiam ad tertium triennium confirmare potest, si

ru świeckiego, bądź za zezwoleniem przełożonych zakonnego, którzy odznaczają się nieskazitelnością obyczajów i roztropnością; powinni mieć nadto lat czterdzieści, chyba że słuszna przyczyna zdaniem ordynariusza wymaga inaczej, oraz nie posiadać nad tymi zakonnicami żadnej jurysdykcji w zakresie zewnętrznym.

§ 2. Spowiednik zwyczajny nie może być ogłoszony nadzwyczajnym, ani, oprócz wypadków wyliczonych w kan. 526, przed upływem roku od wygaśnięcia urzędu ponownie wyznaczony na zwyczajnego w tym samym zespole; nadzwyczajny natomiast może być bezpośrednio ogłoszony jako zwyczajny.

§ 3. Spowiednikom zakonnicy, tak zwyczajnym jak i nadzwyczajnym, nie wolno mieszać się do wewnętrznego, bądź zewnętrznego zarządu domu.

Kan. 525. — Jeżeli dom zakonnic podlega bezpośrednio Stolicy Apostolskiej lub ordynariuszowi miejscowemu, ten wybiera spowiedników zwyczajnych i nadzwyczajnych; jeżeli przełożonemu regularnemu, — on przedstawia spowiedników ordynariuszowi, do którego należy udzielenie im aprobaty do słuchania spowiedzi tych zakonnicy, a, gdyby zaszała potrzeba, uzupełnia zaniedbania przełożonego.

Kan. 526. — Zwyczajny spowiednik zakonnicy nie powinien pełnić swoich obowiązków ponad trzy lata; ordynariusz jednak może go zatwierdzić na drugie, owszem nawet na trzecie

vel ob sacerdotum ad hoc officium idoneorum penuriam aliter providere nequeat, vel maior religiosarum pars, earum quoque quae in aliis negotiis ius non habent ferendi suffragium, in eiusdem confessarii confirmationem, per secreta suffragia, convenerit; dissentientibus tamen, si velint, aliter providendum est.

Can. 527. — Loci Ordinarius, ad normam can. 880, potest, gravem ob causam, religiosarum confessarium tam ordinarium quam extraordinarium amovere, etiamsi monasterium regularibus subdatur et ipse sacerdos a confessionibus sit regularis, nec tenetur causam amotionis cuiquam significare, excepta Apostolica Sede, si ab ea requiratur; de amotione autem debet Superiorem regularem monere, si monialos regularibus subdantur.

Can. 528. — Etiam in laicibus virorum religionibus deputatur, ad normam can. 874, § 1, 875, § 2, confessarius ordinarius et extraordinarius; et si religiosus aliquem specialem confessarium expostulet, illum Superior concedat, nullo modo petitionis rationem inquirens neque id aegre se ferre demonstrans.

Can. 529. — Si agatur de religionibus laicibus non exemptis, Ordinarii loci est sacerdotem a sacris designare et a concionibus probare; si de exemptis, Superior regularis eosdem

trzechlecie, jeżeli ze względu na brak odpowiednich kapłanów na to stanowisko nie dało się inaczej zaradzić, albo wypowiedziała się za jego zatwierdzeniem w tajnym głosowaniu większa część zakonnic, także tych, które w innych sprawach nie mają głosu; tym, które się nie godziły, należy zaradzić inaczej, gdyby tego chciały.

Kan. 527. — Miejscowy ordynariusz, zgodnie z kan. 880, może dla ważnej przyczyny usunąć spowiednika zakonnic zwyczajnego jak i nadzwyczajnego, chociażby klasztor podlegał zakonnikom i sam spowiednik był zakonnikiem; nie jest też obowiązany nikomu wyjawiać przyczyny usunięcia, z wyjątkiem Stolicy Ap., gdyby tego żądała; o usunięciu jednak powinien donieść przełożonemu zakonnemu, jeżeli zakonnice podlegają zakonnikom.

Kan. 528. — W laickich także zakonach męskich powinien być wyznaczony spowiednik zwyczajny i nadzwyczajny, stosownie do kan. 874 § 1. Jeżeli zakonnik prosi o jakiegoś specjalnego spowiednika, przełożony powinien zgodzić się na to, nie dochodząc w jakikolwiek sposób przyczyn prośby, ani nie okazując swego niezadowolenia.

Kan. 529. — Gdyby chodziło o zakony laickie nie wyjęte, miejscowy ordynariusz ma obowiązek wyznaczenia kapłana do odprawiania nabożeństw i zatwierdzenia kaznodziei; gdy cho-

sacerdotes designat eiusque negligentiam supplet Ordinarius.

Can. 530. — § 1. Omnes religiosi Superiores districte vetantur personas sibi subditas quoquo modo inducere ad conscientiae manifestationem sibi peragendam.

§ 2. Non tamen prohibentur subditi quominus libere ac ultro aperire animum suum Superioribus valeant; imo expedit ut ipsi filiali cum fiducia Superiores adeant, eis, si sint sacerdotes, dubia quoque et anxietates suae conscientiae exponentes.

dzi o wyjętych, przełożony zakonny wyznacza tych kapłanów, a ordynariusz uzupełnia jego za niedbania.

Kan. 530. — § 1. Zabrania się ściśle wszystkim przełożonym zakonnym nakłaniania w jakikolwiek sposób podległych osób do ujawniania sobie ich sumień.

§ 2. Nie zabrania się jednak podwładnym otwierania przed przełożonymi dobrowolnie i samorzutnie stanu swej duszy; owszem, wypada, żeby z synowskim zaufaniem przychodzili do przełożonych i, jeżeli są kapłanami, przedstawiali im swoje wątpliwości i niepokoje sumienia.

CAPUT III

De bonis temporalibus eorumque administratione

Can. 531. — Non modo religio, sed etiam provincia et domus sunt capaces acquirendi et possidendi bona temporalia cum redditibus stabilibus seu fundatis, nisi earum capacitas in regulis et constitutionibus excludatur aut coarctetur.

Can. 532. — § 1. Bona tum religionis tum provinciae domusque, administrantur ad normam constitutionum.

§ 2. Expensas et actus iuridicos ordinariae administrationis valide, praeter Superiores, faciunt, intra fines sui muneris, officiales quoque, qui in constitutionibus ad hoc designantur.

ROZDZIAŁ III

O dobrach doczesnych i ich zarządzie

Kan. 531. — Nie tylko zakon, ale także prowincja i dom są zdadne do nabywania i posiadania dóbr doczesnych z dochodami stałymi czyli fundacyjnymi, chyba że ich zdadność była by w regułach i konstytucjach wyłączona albo ograniczona.

Kan. 352. — § 1. Dobra tak zakonu, jak prowincji i domu powinny być zarządzane zgodnie z konstytucjami.

§ 2. Wydatków i czynności prawnych zwyczajnego zarządu, oprócz przełożonych, dokonują w zakresie swoich obowiązków także urzędnicy, wyznaczeni do tego na mocy konstytucji.

Can. 533. — § 1. Pro pecuniae quoque collocatione servetur praescriptum can. 532, § 1; sed praevisum consensum Ordinarii loci obtinere tenentur:

1—o. Antistita monialium et religionis iuris dioecesani pro cuiusvis pecuniae collocatione; imo, si monialium monasterium sit Superiori regulari subiectum, ipsius quoque consensus est necessarius;

2—o. Antistita in Congregatione religiosa iuris pontificii, si pecunia dotem professorium constituat, ad normam can. 549;

3—o. Superior vel Antistita domus Congregationis religiosae, si qui fundi domui tributii legativi sint ad Dei cultum beneficentiamve eo ipso loco impendendam;

4—o. Religiosus quilibet, etsi Ordinis regularis alumnus, si pecunia data sit paroeciae vel missioni, aut religiosi intuitu paroeciae vel missionis.

§ 2. Haec item servanda sunt pro qualibet collocationis mutatione.

Can. 534. — § 1. Firmo praescripto can. 1531, si agatur de alienandis rebus pretiosis aliisve bonis quorum valor superet summam triginta millium francorum seu libellarum, vel de contrahendis debitis et obligationibus ultra indicatam summam, contractus vi caret, nisi beneplacitum apostolicum antecesserit; secus, requiritur et suf-

Kan. 533. — § 1. Także dla lokaty pieniędzy należy zachować przepis kan. 532, § 1; obowiązani są jednak uzyskać uprzednią zgodę ordynariusza:

1—o. przełożona mniszek i zakonu na prawie diecezjalnym — na każdą lokatę pieniężną; owszem, gdy klasztor mniszek podlega przełożonemu zakonnemu konieczna jest i jego zgoda;

2—o. przełożona w zgromadzeniu zakonnym na prawie papieskim, jeżeli pieniądze stanowią posag profesek, stosownie do kan. 549;

3—o. przełożony lub przełożona domu zgromadzenia zakonnego, jeżeli fundusze ofiarowane na dom i legaty przeznaczone są na służbę Bożą i dobroczynność, wykonywaną w tej samej miejscowości;

4—o. każdy zakonnik, chociażby członek zakonu ścisłego, jeżeli pieniądze są ofiarowane na parafię lub misję, albo zakonnikom ze względu na parafię lub misję.

§ 2. To samo należy zachować w wypadku każdorazowej zmiany lokaty.

Kan. 534. — § 1. Nie naruszając przepisu kan. 1531, jeżeli chodzi o alienację kosztowności i innych dóbr, których wartość przekracza trzydzieści tysięcy franków bądź lir, albo o zaciągnięcie długu, czy zobowiązań powyżej wymienionej, sumy, umowa jest nieważna bez uprzedniej zgody Stolicy Ap.; w przeciwnym razie wymaga się i wy-

ficit licentia, in scriptis data, Superioris ad normam constitutionum cum consensu sui Capituli seu Consilii per secreta suffragia manifestato; sed si agatur de monialibus aut sororibus iuris dioecesanii, accedat necesse est consensus, in scriptis praesentis, Ordinarii loci, necnon Superioris regularis, si monialium monasterium eidem subiectum sit.

§ 2. In precibus pro obtinendo consensu ad contrahenda debita vel obligationes, exprimi debent alia debita vel obligationes, quibus ipsa persona moralis, religio vel provincia vel domus, ad eum diem gravatur; secus obtemperata venia invalida est.

Can. 535. — § 1. In quolibet monialium monasterio etiam exempto:

1—o. Administrationis ratio, gratis exigenda, reddatur semel in anno, aut etiam saepius si id in constitutionibus praescribatur, ab Antistita Ordinario loci, itemque Superiori regulari, si monasterium sit eidem subiectum;

2—o. Si ratio administrationis Ordinario non probetur, ipse potest opportuna remedia adhibere, etiam removendo, si res postularet, oeconomam aliosque administratores; quod si monasterium sit Superiori regulari subiectum, eum Ordinarius, uti prospiciat, moneat; quod si ille neglexerit, ipse per se consulat.

starcza zezwolenie przełożonego dane na piśmie zgodnie z konstytucją, za zgodą swojej kapituły, bądź rady, wyrażonej w tajnym głosowaniu; gdyby chodziło jednak o mniszki, czy siostry na prawie diecezjalnym, konieczna jest nadto zgoda na piśmie miejscowego ordynariusza, jak również przełożonego zakonnego, jeżeli klasztor mniszek jest mu podległy.

§ 2. W prośbie o zezwolenie na zaciągnięcie długu lub zobowiązań, należy wymienić inne długi lub zobowiązania, którymi jest obciążona do tego dnia osoba moralna, zakon, prowincja lub dom; w przeciwnym razie uzyskana zgoda jest nieważna.

Kan. 535. — § 1. W każdym klasztorze mniszek, nawet wyjętym:

1—o. Przełożona ma obowiązek co roku, a gdyby tak nakazane było przez konstytucje to i częściej, złożenia sprawozdania z zarządu miejscowemu ordynariuszowi, który ma prawo domagać się tego bezinteresownie, a także przełożonemu zakonnemu, gdyby mu klasztor podlegał;

2—o. Jeżeliby ordynariusz sprawozdania nie uznał, może użyć odpowiednich środków, nawet usunąć ekonomkę i innych zarządców, gdyby tego wymagała sprawa; gdy klasztor podlega przełożonemu zakonnemu, ordynariusz powinien go powiadomić, żeby zaradził; gdyby ten jednak sprawę zaniedbał, ordynariusz powinien sam zaradzić.

§ 2. In aliis mulierum religionibus, ratio administrationis bonorum, quae dotes constituunt, Ordinario loci reddatur occasione visitationis et etiam saepius, si Ordinarius id necessarium duxerit.

§ 3. Loci Ordinario ius insuper esto cognoscendi:

1—o. De rationibus oeconomicae domus religiosae iuris dioecesanis;

2—o. De administratione fundorum legatorumque de quibus in can. 533, § 1, nn. 3, 4.

Can. 536. — § 1. Si persona moralis (sive religio, sive provincia, sive domus) debita et obligationes contraxerit etiam cum Superiorum licentia, ipsa tenetur de eisdem respondere.

§ 2. Si contraxerit regularis cum licentia Superiorum, respondere debet persona moralis, cuius Superior licentiam dedit; si religiosus votorum simplicium, ipse respondere debet, nisi de Superioris licentia negotium religionis gesserit.

§ 3. Si contraxerit religiosus sine ulla Superiorum licentia, ipsemet respondere debet, non autem religio vel provincia vel domus.

§ 4. Firmum tamen semper esto, contra eum, in cuius rem aliquid ex inito contractu verum est, semper posse actionem institui.

§ 5. Caveant Superiores religioni ne debita contrahenda permittant, nisi certo constet ex consuetis rebus posse debiti foenus solvi et intra tempus non

§ 2. W innych klasztorach żeńskich należy ordynariuszowi dawać sprawozdania z majątku stanowiącego posag, z okazji wizytacji, a nawet częściej, gdy ordynariusz uzna to za konieczne.

§ 3. Miejscowy ordynariusz ma nadto prawo do poznania:

1—o. Stanu majątkowego domu zakonnego na prawie diecezjalnym;

2—o. Zarządu funduszami i legatami, o których w kan. 533, § 1, nn. 3, 4.

Kan. 536. — § 1. Jeżeli osoba moralna (zakon, prowincja, dom) zaciągnęła długi i zobowiązania, nawet za zezwoleniem przełożonych, ona za nie odpowiada.

§ 2. Jeżeli zaciągnął zakonnik ścisły za zgodą przełożonych, odpowiada osoba moralna, której zwierzchnik dał zezwolenie; jeżeli zakonnik po ślubach prostych, sam odpowiada, chyba że sprawy zakonu załatwiał za zgodą przełożonych.

§ 3. Jeżeli zaciągnął zakonnik bez żadnego zezwolenia przełożonych, odpowiada sam, a nie zakon, prowincja lub dom.

§ 4. Zawsze pozostaje jednak pewne, że przeciw temu, kto na podstawie zawartej umowy czerpie korzyści, można wnieść skargę sądową.

§ 5. Przełożeni zakonnicy powinni uważać, żeby nie zezwalać na zaciąganie długów bez pewności, że ze zwykłych dochodów będą mogły być spłacone procenty,

nimis longum per legitimam amortizationem reddi summam capitalem.

Can. 537. — Largitiones ex bonis domus, provinciae, religionis non permittuntur, nisi ratione eleemosynae vel alia iusta de causa, de venia Superioris et ad normam constitutionum.

a w czasie niezbyt długim zwrócony kapitał w drodze prawnej amortyzacji.

Kan. 537. — Darowizny z majątku domu, prowincji, zakonu są dozwolone tylko z tytułu jałmużny lub innej słusznej przyczyny, za zgodą przełożonych i stosownie do konstytucji.

TITULUS XI

De admissione in religionem

Can. 538. In religionem admitti potest quilibet catholicus qui nullo legitimo detineatur impedimento rectaque intentione moveatur, et ad religionis onera ferenda sit idoneus.

CAPUT I

De postulatu

Can. 539. — § 1. In religionibus a votis perpetuis mulieres omnes et, si agatur de religione virorum, conversi, antequam ad novitiatum admittantur, postulatam ad sex saltem integros menses peragant; in religionibus vero a votis temporariis, ad necessitatem et tempus postulatus quod attinet, standum constitutionibus.

§ 2. Superior maior praescriptum postulatus tempus potest prorogare, non tamen ultra aliud semestre.

TYTUŁ XI

O przyjęciu do zakonu

Kan. 538. Do zakonu może być przyjęty każdy katolik, który nie ma żadnej prawnej przeszkody, kieruje się dobrą intencją i jest zdatny do ponoszenia trudów zakonnych.

ROZDZIAŁ I

O postulacie

Kan. 539. — § 1. Wszystkie niewiasty w zakonach o ślubach wieczystych, a gdy chodzi o zakony męskie, bracia laicy, powinni odbyć przed przyjęciem do nowicjatu postulat przynajmniej przez pełne sześć miesięcy; w zakonach natomiast o ślubach czasowych należy się w sprawach konieczności i czasu postulatu trzymać konstytucji.

§ 2. Wyższy przełożony może przedłużyć czas postulatu, nie więcej jednak, niż o drugie półrocze.

Can. 540. — § 1. Postulatus peragi debet vel in domo novitiatu vel in alia religionis domo in qua disciplina secundum constitutiones accurate servetur sub speciali cura probati religiosi.

§ 2. Postulantes vestem induant modestam ac diversam a veste novitiorum.

§ 3. In monasteriis monialium aspirantes, dum postulatum peragunt, lege clausurae tenentur.

Can. 541. — Postulantes, antequam novitiatum incipiant, exercitiis spiritualibus vacent per octo saltem integros dies; et, iuxta prudens confessarii iudicium, praemittant generalem antea vitae confessionem.

Kan. 540. — § 1. Postulat powinien się odbywać w domu nowicjatu lub w innym domu zakonnym, gdzie ściśle według konstytucji przestrzega się karności, pod szczególnym kierunkiem wypróbowanego zakonnika.

§ 2. Postulanci powinni nosić skromne ubranie, różne od szat nowicjuszków.

§ 3. W klasztorach mniszek, postulanki, gdy odbywają postulat, obowiązane są do zachowania klauzury.

Kan. 541. — Przed rozpoczęciem nowicjatu, postulanci powinni odprawić rekolekcje przynajmniej przez pełnych dni osiem; stosownie do roztropnego sądu spowiednika, odbyć spowiedź generalną z dotychczasowego życia.

CAPUT II

De novitiatu

Art. I. De requisitis ut quis in novitiatum admittatur.

Can. 542. — Firmo praescripto can. 539—541, aliisque in propriis cuiusque religionis constitutionibus,

1—o. Invalide ad novitiatum admittuntur:

Qui sectae acatholicae adhaeserunt;

Qui aetatem ad novitiatum requisitam non habent;

Qui religionem ingrediuntur vi, metu gravi aut dolo inducti, vel

ROZDZIAŁ II

O novicjacie

Art. I. O wymaganiach przed przyjęciem do nowicjatu.

Kan. 542. Nie naruszając przepisu kan. 539—541 i innych we własnych każdego zakonu konstytucjach,

1—o. nieważne przyjmuje się do nowicjatu tych,

którzy przystąpili do sekty akatolickiej;

którzy nie mają wymaganego do nowicjatu wieku;

którzy wstępują do zakonu pod wpływem przymusu, wielkiej bo-

quos Superior eodem modo inductus recipit;

Coniux, durante matrimonio;

Qui obstringuntur vel obstricti fuerunt vinculo professionis religiosae;

Hi quibus imminet poena ob grave delictum commissum de quo accusati sunt vel accusari possunt;

Episcopus sive residentialis sive titularis, licet a Romano Pontifice sit tantum designatus;

Clerici qui ex instituto Sanctae Sedis iureiurando tenentur operam suam navare in bonum suae dioecesis vel missionum, pro eo tempore quo iurisiurandi obligatio perdurat.

2—o. Illicite, sed valide admittuntur:

Clerici in sacris constituti, inconsulto loci Ordinatio aut eodem contradicente ex eo quod eorum discessus in grave animarum detrimentum cedat, quod aliter vitari minime possit;

Aere alieno gravati qui solvendo pares non sint;

Reddendae rationi obnoxii aut aliis saecularibus negotiis implicati, ex quibus lites et molestias religio timere possit;

Filii qui parentibus, idest patri vel matri, avo vel avia, in gravi necessitate constitutis, opitulari debent, et parentes quo-

jaźni lub podstępu, albo których przyjmuje przełożony nakłoniony w ten sam sposób;

małżonek (małżonka) podczas trwania małżeństwa;

którzy są lub byli związani węzłem profesji zakonnej;

którym zagraża kara za ciężkie przestępstwo, o które są lub mogą być oskarżeni;

biskup rezydencjalny bądź tytularny, chociażby tylko był przez Biskupa Rzymskiego wyznaczony;

duchowni, którzy z zarządzenia Stolicy Ap. obowiązani są pod przysięgą pracować dla swojej diecezji lub misji, podczas trwania przysięgi.

2—o. Przyjmuje się do nowicjatu niegodziwie, ale ważnie:

Duchownych wyższych święceń, bez porozumienia się ich z własnym ordynariuszem, albo wbrew jego sprzeciwowi uzasadnionemu tym, że odejście spowoduje dużą szkodę dla dusz, której uniknąć inaczej się nie da;

obciążonych długiem, którego nie są zdolni spłacić;

obowiązanych do zdawania rachunków, albo uwikłanych w inne sprawy świeckie, z których zakon mógłby się obawiać sporów i przykrości,

dzieci, które obowiązane są pomagać rodzicom tj. ojcu, matce, dziadkowi lub babce, znajdującym się w ciężkiej potrze-

rum opera sit ad liberos alendos vel educandos necessaria;

Ad sacerdotium in religione destinati, a quo tamen removeantur irregularitate aliove canonico impedimento;

Orientalis in latinis religionibus sine venia scripto data Sacrae Congregationis pro Ecclesia Orientali.

Can. 543. — Ius admittendi ad novitiatum et subsequentem professionem religiosam tam temporariam quam perpetuam pertinet ad Superiores maiores cum suffragio Consilii seu Capituli, secundum peculiaria cuiusque religionis constitutiones.

Can. 544. — § 1. In quavis religione omnes adspirantes, antequam admittantur, exhibere debent testimonium recepti baptismatis et confirmationis.

§ 2. Adspirantes viri debent praeterea testimoniales litteras exhibere Ordinarii originis ac cuiusque loci in quo, post expletum decimum quartum aetatis annum, morati sint ultra annum moraliter continuum, sublato quolibet contrario privilegio.

§ 3. Si agatur de admittendis illis qui in Seminario, collegio vel alius religionis postulatu aut novitiatu fuerunt, requiruntur praeterea litterae testimoniales, datae pro diversis casibus a rectore Seminarii vel collegii, audi-

bie, oraz rodziców, których pomoc jest konieczna do utrzymania lub wychowania dzieci;

przeznaczonych w zakonie do kapłaństwa, którego jednak nie mogą przyjąć ze względu na nieprawidłowość lub inną kanoniczną przeszkodę;

katolików obrządku wschodniego w zakonach łacińskich bez zezwolenia na piśmie Kongregacji dla Kościoła Wschodniego.

Can. 543. — Prawo przyjmowania do nowicjatu, a następnie dopuszczenia do profesji zakonnej, czasowej jak i wieczystej, należy do wyższych przełożonych, po wysłuchaniu opinii rady, bądź kapituły, zgodnie z konstytucjami każdego zakonu.

Can. 544. — § 1. Wszyscy kandydaci w każdym zakonie przed przyjęciem muszą przedstawić świadectwo chrztu i bierzmowania.

§ 2. Kandydaci mężczyźni muszą nadto okazać świadectwo informacyjne od ordynariusza miejsca, skąd pochodzą oraz miejsca, gdzie po ukończeniu czternastego roku życia przebywali ponad rok moralnie nieprzerwany, bez względu na jakikolwiek przeciwny przywilej, który się znosi.

§ 3. Jeżeli chodzi o przyjęcie tych, którzy byli w seminarium, kolegium lub w postulacie bądź nowicjacie innego zakonu, wymaga się nadto świadectwa informacyjnego, danego stosownie do wypadku przez rektora semi-

to Ordinario loci, aut a maiore religionis Superiore.

§ 4. Pro clericis admittendis, praeter testimonium ordinationis, sufficiunt litterae testimoniales Ordinariorum in quorum dioecesibus post ordinationem ultra annum moraliter continuum sint commorati, salvo praescripto § 3.

§ 5. Religioso professo, ad aliam religionem ex apostolico indulto transeunti, satis est testimonium Superioris maioris prioris religionis.

§ 6. Praeter haec testimonia a iure requisita possunt Superiores, quibus ius est adspirantes in religionem cooptandi, alia quoque exigere, quae ipsis ad hunc finem necessaria aut opportuna videantur.

§ 7. Mulieres denique ne recipiantur, nisi praemissis accuratis investigationibus circa earum indolem et mores, firmo praescripto § 3.

Can. 545. — § 1. Qui litteras testimoniales ex praescripto iuris dare debent, eas non ipsis adspirantibus, sed Superioribus religiosis dent gratuito intra trimestre spatium ab earum requisitione, sigillo clausas et, si agatur de illis qui in Seminario, collegio vel alius religionis postulatu aut novitiatu fuerint, a Superiore iuramento firmatas.

narium, czy kolegium, po zasięgnięciu rady miejscowego ordynariusza, albo wyższego przełożonego zakonnego.

§ 4. Nie naruszając przepisu § 3, przy przyjmowaniu duchownych, oprócz świadectwa o święceniach, wystarczają zaświadczenia informacyjne ordynariuszów, w diecezjach których, po otrzymaniu święceń, przebywali ponad rok czasu moralnie nieprzerwany.

§ 5. Zakonnikowi po profesji, gdy za indultem apostolskim przechodzi do innego zakonu, wystarcza zaświadczenie wyższego przełożonego zakonu pierwszego.

§ 6. Przełożeni, do których należy przyjmowanie kandydatów, mogą, oprócz tych zaświadczeń wymaganych przez prawo, zażądać także innych, gdyby im się to wydawało do tego celu konieczne lub odpowiednie.

§ 7. Nie naruszając § 3, kobiet wreszcie nie należy przyjmować bez dokładnego uprzedniego badania co do ich charakteru i obyczajów.

Kan. 545. — § 1. Kto na mocy prawa obowiązany jest wystawić świadectwa informacyjne, powinien je doręczać nie kandydatom, lecz przełożonym zakonnym, w ciągu trzech miesięcy od ich zażądania i bezinteresownie, opatrzone pieczęcią, a, gdyby chodziło o tych co byli w seminarium, kolegium lub w postulacie, bądź nowicjacie innego zakonu, mają być nadto zaprzyśiężone.

§ 2. Si ob graves rationes iudicaverint se eis respondere non posse, causas Apostolicae Sedi intra idem tempus exponant.

§ 3. Si reposuerint adspirantem satis non esse sibi cognitum, per aliam accuratam investigationem ac fide dignam relationem Superior religiosus suppleat; si vero nil reposuerint, Superior requirens de non recepta responsione Sanctam Sedem certorem reddat.

§ 4. In suis litteris testimonia libus, postquam diligentem investigationem, etiam per secretas notitias, instituerint, referre debent, graviter eorum conscientia onerata super veritate expositorum, de adspirantis natalibus, moribus, ingenio, vita, fama, conditione, scientia; sitne inquisitus, aliqua censura, irregularitate aut alio canonico impedimento irretitus, num propria familia eius auxilio indigeat, et tandem, si agatur de illis qui in Seminario, collegio, aut alius religionis postulatu aut novitiatu fuerint, quanam de causa dimissi sint vel sponte discesserint.

Can. 546. — Omnes qui praedictas informationes receperint, stricta obligatione tenentur secreti servandi circa notitias habitus et personas quae illas tradiderunt.

Can. 547. — § 1. In monasteriis monialium postulans afferat dotem in constitutionibus statutam aut legitima consuetudine determinatam.

2. Gdyby uważali, że dla ważnych przyczyn nie mogą odpowiedzieć, w ciągu tego samego czasu powinni sprawę przedstawić Stolicy Ap.

§ 3. Gdyby odpowiedzieli, że kandydat nie jest im dostatecznie znany, przełożony zakonny powinien uzupełnić wiadomości przez inne dokładne dochodzenie i wiarygodną opinię; gdyby nie było żadnej odpowiedzi, przełożony, który prosił, o braku odpowiedzi powiadomi Stolicę Ap.

§ 4. W świadectwach informacyjnych, po pilnym badaniu, nawet tajnym, należy podać, pod ciężką odpowiedzialnością sumienia co do prawdziwości danych, o pochodzeniu kandydata, jego obyczajach, charakterze, życiu, opinii, stanowisku, wiedzy; czy nie jest sądownie ścigany, w cenzurze, nieprawidłowości lub nie ma innej przeszkody kanonicznej; czy rodzina nie potrzebuje jego pomocy i wreszcie, gdyby chodziło o tych co byli w seminarium, kolegium, bądź w postulacie, czy nowicjacie innego zakonu, dlaczego zostali wydalen, lub czy sami wystąpili.

Kan. 546. — Wszyscy, którzy otrzymali powyższe informacje, obowiązani są do zachowania ścisłej tajemnicy w sprawie posiadanych danych oraz osób, które je udzieliły.

Kan. 547. — § 1. W klasztorach żeńskich kandydatka powinna złożyć posag, określony w konstytucjach albo przewidziany przez prawny zwyczaj.

§ 2. Haec dos ante susceptionem habitus monasterio tradatur aut saltem eius traditio tuta redatur forma iure civili valida.

§ 3. In religionibus votorum simplicium, quod ad religiosarum dotem pertinet, standum constitutionibus.

§ 4. Dos praescripta condonari ex toto vel ex parte nequit sine indulto Sanctae Sedis, si agatur de religione iuris pontificii; sine venia Ordinarii loci, si de religione iuris dioecesani.

Can. 548. — Dos monasterio seu religioni irrevocabiliter acquiritur per obitum religiosae, licet haec non nisi vota temporaria nuncupaverit.

Can. 549. — Post primam religiosae professionem dos in tutis, licitis ac fructiferis nominibus collocetur ab Antistita cum suo Consilio, de consensu Ordinarii loci et Superioris regularis, si domus ab hoc dependeat; omnino autem prohibetur eam quoquo modo ante religiosae abitum impendi, ne ad aedificandam quidem domum aut ad aes alienum extinguendum.

Can. 550. — § 1. Dotes caute et integre administrantur apud monasterium vel domum habitualis residentiae supremae Moderatricis aut Antistitae provincialis.

§ 2. Ordinarii locorum conservandis religiosarum dotibus sedulo invigilent; et praesertim in

§ 2. Posag ten powinien być przekazany klasztorowi przed przyjęciem habitu, albo przynajmniej jego przekazanie zabezpieczone w formie ważnej wobec prawa świeckiego.

§ 3. W zakonach o ślubach prostych należy w sprawach posagu zakonnic trzymać się konstytucji.

§ 4. W zakonach na prawie papieskim, nie można zwalniać od przepisanej posagu w całości lub części bez indultu Stolicy Ap.; w zakonach na prawie diecezjalnym — bez zezwolenia miejscowego ordynariusza.

Kan. 548. — Po śmierci zakonnicy, chociaż ona była tylko po ślubach czasowych, posag nieodwołalnie przypada klasztorowi, czyli zakonowi.

Kan. 549. Po pierwszej profesji zakonnicy, przełożona wraz ze swoją radą, za zgodą ordynariusza i przełożonego zakonnego, gdyby dom jemu podlegał, powinna umieścić posag w pewnych i godziwych papierach procentowych; zabrania się natomiast bezwzględnie zużywać go w jakikolwiek sposób, nawet na budowę domu albo na spłatę długu, przed śmiercią zakonnicy.

Kan. 550. — § 1. Posagi powinny być zarządzane przez klasztor lub dom, w którym rezyduje na stałe przełożona generalna lub prowincjalna, ostrożnie i w całości.

§ 2. Miejscowi ordynariusze powinni pilnie czuwać nad zachowaniem posagów; zwłaszcza

sacra visitatione de eisdem rationem exigant.

Can. 551. — § 1. Dos religiosae professae sive votorum sollemnium sive votorum simplicium quavis de causa discedenti integra restituenda est sine fructibus iam maturis.

§ 2. Si vero religiosa professa ad aliam religionem ex apostolico indulto transeat, durante novitiatu, fructus, salvo praescripto can. 570, § 1, emissa vero nova professione, dos ipsa huic religioni debentur; si ad aliud eiusdem Ordinis monasterium, huic debetur ipsa dos a die transitus.

Can. 552. — § 1. Religiosarum etiam exemptarum Antistita debet Ordinarium loci, duobus saltem mensibus ante, certiorum facere de proxima admissione ad novitiatum et ad professionem tum temporariam tum perpetuam sive sollemnem sive simplicem.

§ 2. Ordinarius loci, vel, eo absente aut impedito, sacerdos ab eodem deputatus, adspirantis voluntatem, saltem triginta diebus ante novitiatum et ante professionem, ut supra, diligenter et gratuito exploret, non tamen clausuram ingrediens, num ea coacta seductave sit, an sciat quid agat; et, si de pia eius ac libera voluntate plane constiterit, tunc adspirans poterit ad novitiatum vel novitia ad professionem admitti.

w czasie wizytacji kanonicznej powinni żądać o nich sprawozdania.

Kan. 551. — § 1. Zakonnicy, która po ślubach uroczystych bądź prostych z jakiegokolwiek powodu występuje, należy posag zwrócić w całości, lecz bez narosłych już dochodów.

§ 2. Nie naruszając przepisu kan. 570, § 1, jeżeli zakonnica na mocy indultu apostolskiego przechodzi do innego zakonu, podczas trwania nowicjatu dochody, a po złożeniu nowej profesji sam posag należy się temu zakonowi; jeżeli przechodzi do innego klasztoru tego samego zakonu, należy mu się posag od dnia przejścia.

Kan. 552. — § 1. Przełożona zakonnica, nawet wyjętych, obowiązana jest powiadomić miejscowego ordynariusza na dwa miesiące przedtem o najbliższym dopuszczeniu do nowicjatu i do profesji czasowej bądź wieczystej, uroczystej bądź prostej.

§ 2. Miejscowy ordynariusz, a w razie jego nieobecności lub przeszkody delegowany przez niego kapłan, powinien pilnie i bezinteresownie wybadać, przynajmniej na trzydzieści dni przed nowicjatem i, jak wyżej, przed profesją, wolę kandydatki, czy nie jest przymuszana i oszukiwana oraz czy działa świadomie, bez prawa jednak przekraczania klauzury; a gdy w pełni wiadomo o pobożnej i wolnej woli, kandydatka może być przyjęta do nowicjatu, a nowicjuszka dopuszczona do profesji.

Art. II*De novitiorum institutione*

Can. 553. — Novitiatus incipit susceptione habitus, vel alio modo in constitutionibus praescripto.

Can. 554. — § 1. Erigatur domus novitiatus ad normam constitutionum; si vero agatur de religione iuris pontificii, ad eam erigendam necessaria est licentia Sedis Apostolicae.

§ 2. Plures in eadem provincia novitiatus domus, si religio in provincias divisa sit, designari nequeunt, nisi gravi de causa et cum speciali apostolico indulto.

§ 3. Superiores in novitiatus ac studiorum domo ne collocent, nisi religiosos qui sint ad exemplum regularis observantiae studio.

Can. 555. — § 1. Praeter alia quae in can. 542 ad novitiatus validitatem enumerantur, novitiatus ut valeat, peragi debet:

1—o. Post completum decimum quintum saltem aetatis annum;

2—o. Per annum integrum et continuum;

3—o. In domo novitiatus.

§ 2. Si longius tempus in constitutionibus pro novitiatu praescribatur, illud ad validitatem professionis non requiritur, nisi in eisdem constitutionibus aliud expresse dicatur.

Can. 556. — § 1. Novitiatus interrumpitur, ita ut denuo incipiendus ac perficiendus sit, si

Art. II*O wychowaniu nowicjuszów*

Kan. 553. — Nowicjat zaczyna się przez przyjęcie habitu lub w inny sposób przepisany przez konstytucję.

Kan. 554. — § 1. Dom nowicjatu powinien być założony stosownie do konstytucji; jeżeli chodzi o zakon na prawie papieskim, do jego założenia wymaga się zezwolenia Stolicy Ap.

§ 2. W tej samej prowincji, gdy zakon podzielony jest na prowincje, nie może być wydzielonych bez ważnej przyczyny i bez specjalnego indultu apostolskiego kilka domów nowicjackich.

§ 3. W domu nowicjatu i studiów przełożeni powinni umieszczać tylko takich zakonników, którzy są przykładem zachowania reguły zakonnej.

Kan. 555. — § 1. Oprócz warunków do ważności nowicjatu wyliczonych w kan. 542, żeby nowicjat był ważny, potrzeba:

1—o. Ukończonego przynajmniej piętnastego roku życia;

2—o. trwania przez cały rok bez przerwy;

3—o. w domu nowicjatu.

§ 2. Jeżeli w konstytucjach nie powiedziano wyraźnie inaczej, to, gdy przepisują one dla nowicjatu czas dłuższy, nie wymaga się go do ważności profesji.

Kan. 556. — § 1. Przerywa się nowicjat, tak że należy go na nowo rozpocząć i odbyć, gdy no-

novitius, a Superiore dimissus, e domo exierit, aut domum sine illius licentia non reversurus deseruerit, aut extra domum, etsi reversurus, ultra triginta dies sive continuos sive non continuos permanserit quacunquē ex causa, etiam de Superiorum licentia.

§ 2. Si novitius ultra quindecim, sed non ultra triginta dies etiam non continuos, de Superiorum licentia vel vi coactus extra domum septa permanserit sub Superioris obedientia ad validitatem novitiatus necesse et satis est dies hoc modo transactos supplere; si non ultra quindecim dies, supplementum potest a Superioribus praescribi, sed non est ad validitatem necessarium.

§ 3. Superiores licentiam mandandi extra septa novitiatus, nisi iusta et gravi de causa, ne imperitiant.

§ 4. Si novitius a Superioribus in aliam novitiatus domum eiusdem religionis transferatur, novitiatus non interruptitur.

Can. 557. — Integer novitiatus peragatur in habitu quem constitutiones pro novitiis praescribunt, nisi speciales locorum circumstantiae aliud exigant.

Can. 558. — In religionibus in quibus duae sunt sodalium classes, novitiatus pro altera peractus, pro altera non valet.

Can. 559. — § 1. Novitiorum institutioni praeficiendus est Magister, qui sit annos natus quinque saltem ac triginta, decem saltem ab annis a prima profe-

wicjusz zwolniony przez przełożonego dom opuścił, albo bez jego wiedzy porzucił dom bez intencji powrotu, albo, mając zamiar powrotu, przebywał poza domem ponad dni trzydzieści ciągłych lub z przerwami, z jakiegokolwiek powodu, nawet za zgodą przełożonych.

§ 2. Jeżeli nowicjusz, za zgodą przełożonych lub przymusowo przebywał poza domem w zależności od przełożonego, nie ponad trzydzieści dni z przerwami, lecz ponad dni piętnaście, wymaga się i wystarcza do ważności uzupełnić dni w ten sposób spędzone; jeżeli nie było dni piętnastu, uzupełnienie może być przez przełożonych nakazane, ale do ważności nie jest konieczne.

§ 3. Przełożeni bez słusznej i ważnej przyczyny nie powinni udzielać zezwolenia na przebywanie poza murami nowicjatu.

§ 4. Jeżeli przełożeni przenoszą nowicjusza do innego domu nowicjackiego tego samego zakonu, nowicjatu się nie przerywa.

Can. 557. — Jeżeli specjalne warunki miejscowe nie wymagają inaczej, cały nowicjat należy odbywać w habicie, przepisany dla nowicjuszów przez konstytucje.

Can. 558. — W zakonach, gdzie są dwa rodzaje członków, nowicjat odbyty w jednej klasie jest nieważny dla drugiej.

Can. 559. — § 1. W celu wychowania nowicjuszy należy ustanowić magistra, który powinien mieć lat przynajmniej trzydzieści pięć, dziesięć przynaj-

ssione professus, prudentia, caritate, pietate, religionis observantia conspicuus et, si de clericali religione agatur, in sacerdotio constitutus.

§ 2. Si ob novitiorum numerum vel aliam iustam causam expedire visum fuerit, Magistro novitiorum adiungatur socius, eidem immediate subiectus in iis quae ad novitiatus regimen spectant, annos natus saltem triginta, quinque saltem ab annis a prima professione professus, cum ceteris dotibus necessariis et opportunis.

§ 3. Uterque ab omnibus officiis oneribusque vacare debet, quae novitiorum curam et regimen impedire valeant.

Can. 560. — Magister novitiorum eiusque socius eligantur ad normam constitutionum, et si quod in his tempus ad durationem muneris praescriptum sit, eo durante, ne removeantur sine iusta gravique causa; sed iidem rursus eligi possunt.

Can. 561. — § 1. Uni Magistro ius est et officium consulendi novitiorum institutioni, ad ipsumque unum novitiatus regimen spectat, ita ut nemini liceat hisce se, quovis colore immiscere, exceptis Superioribus quibus id a constitutionibus permittitur ac Visitatoribus; ad disciplinam vero universae domus, quod attinet, Magister, perinde ac novitii, Superiori est obnoxius.

mniej lat po pierwszej profesji, odznaczać się roztropnością, miłością, pobożnością, zachowaniem reguły, a, gdyby chodziło o zakon klerycki, posiadać kapłaństwo.

§ 2. Gdyby ze względu na ilość nowicjuszy lub inną słuszną przyczynę tak wypadło, magistrowi należy przydzielić towarzysza podległego mu bezpośrednio w sprawach odnoszących się do kierownictwa nowicjatem, lat przynajmniej trzydziestu, pięć lat przynajmniej po pierwszej profesji, z innymi koniecznymi i wymaganymi przymiotami.

§ 3. Obaj muszą być wolni od wszystkich obowiązków i ciężarów, które mogą przeszkadzać w trosce i kierownictwie nowicjuszami.

Kan. 560. — Magister i jego towarzysz powinni być wybierani zgodnie z konstytucjami, a gdyby w nich czas trwania urzędu był przepisany, to podczas jego trwania nie wolno ich usuwać bez słusznej i ważnej przyczyny; ci sami mogą być ponownie wybrani.

Kan. 561. — § 1. Tylko magister ma prawo i obowiązek wychowywania nowicjuszy, do niego jedynie należy kierownictwo nowicjatem, tak że nikomu z jakiegokolwiek tytułu nie wolno się mieszać do tych spraw, z wyjątkiem przełożonych, którym zezwalają na to konstytucje oraz wizytatorów; w sprawach jednak dotyczących karności całego domu, magister, jak i nowicjusze, podlegają przełożonemu.

§ 2. Novitius potestati Magistri ac Superiorum religionis subest eisque obedire tenetur.

Can. 562. — Gravi obligatione tenetur Magister novitiorum omnem adhibendi diligentiam ut sui alumni in religiosa disciplina, secundum constitutiones, sedulo exerceantur, ad normam can. 565.

Can. 563. — Intra annum novitiatus Magister, ad normam constitutionum, de agendi ratione singulorum alumnorum relationem Capitulo vel Superiori maiori exhibeat.

Can. 564. — § 1. Novitiatus ab ea parte domus, in qua degunt professi, sit, quantum fieri potest, segregatus ita ut, sine speciali causa ac Superioris vel Magistri licentia, novitii nullam habeant communicationem cum professis, neque hi cum novitiis.

§ 2. Conversis autem novitiis locus separatus adsignetur.

Can. 565. — § 1. Annus novitiatus debet sub disciplina Magistri hoc habere propositum, ut informetur alumni animus studio regulae et constitutionum, piis meditationibus assiduaque prece, iis perdiscendis quae ad vota et ad virtutes pertinent, exercitationibus opportunis ad vitiorum semina radicibus extirpanda, ad compescendos animi motus, ad virtutes acquirendas.

§ 2. Conversi praeterea diligenter in christiana doctrina instruantur, speciali collatione ad

§ 2. Nowicjusz podlega władzy magistra i przełożonych zakonnych i obowiązany jest względem nich do posłuszeństwa.

Kan. 562. — Magister nowicjuszów ma ciężki obowiązek użycia wszelkich starań, żeby jego wychowankowie, zgodnie z konstytucjami, ćwiczyli się pilnie w karności zakonnej, stosownie do kan. 565.

Kan. 563. — W ciągu roku nowicjatu, magister, stosownie do konstytucji, powinien złożyć sprawozdanie kapitule lub wyższemu przełożonemu o postępowaniu każdego z wychowanków.

Kan. 564. — § 1. O ile to możliwe, nowicjat powinien być oddzielony od tej części domu, w której mieszkają profesy, tak żeby bez specjalnej przyczyny i pozwolenia przełożonego lub magistra nowicjusze nie mieli żadnego kontaktu z profesami, a ci z nowicjuszami.

§ 2. Braciom laikom, którzy odbywają nowicjat, należy wydzielić miejsce osobne.

Kan. 565. — § 1. Rok nowicjatu pod kierownictwem magistra powinien mieć na celu poznanie przez wychowanków reguły i konstytucji, wpojenie pobożnych rozmyślań i gorącej modlitwy, wyuczenie się tego co dotyczy zrozumienia ślubów i cnót, opanowanie zupełne przez odpowiednie ćwiczenia złych popełnień, poruszeń duszy, nabycie cnót.

§ 2. Braci laików należy nadto pilnie uczyć nauki chrześcijańskiej przez specjalne konferen-

eos habita semel saltem in hebdomada.

§ 3. Anno novitiatus ne destinentur novitii concionibus habendis aut audiendis confessionibus aut exterioribus religionis muniis, neve dedita opera studiis vacent litterarum, scientiarum aut artium; conversi autem in ipsa religiosa domo eatenus tantum fungi possunt officiis fratrum conversorum (non tamen uti primarii officiales), quatenus ab exercitiis novitiatus pro ipsis constituti non praepediantur.

Can. 566. — § 1. Circa sacerdotem a confessionibus in mulierum novitiatus serventur praescripta can. 520—527.

§ 2. In religionibus virorum, salvo praescripto can. 519:

1°. Pro novitiorum numero unus vel plures habeantur ordinarii confessarii, salvo praescripto can. 891;

2°. Confessarii ordinarii, si agatur de religione clericali, in ipsa novitiatus domo commorentur; si de laicali, saltem frequenter ad domum novitiatus accedant, novitiorum confessiones audituri;

3°. Praeter confessarios ordinarios, designentur aliqui confessarii, quos novitii in casibus particularibus adire libere possint, nec Magister aegre id se ferre demonstret;

cje, głoszone dla nich przynajmniej raz w tygodniu.

§ 3. W ciągu roku nowicjatu nie należy nowicjuszy wyznaczać do głoszenia kazań, do słuchania spowiedzi, albo do zewnętrznych obowiązków zakonnych; nie powinni również odbywać oni studiów średnich i wyższych, ani uczyć się rzemiosła; bracia laicy o tyle tylko mogą w samym domu zakonnym pełnić obowiązki braci (jednak nie w charakterze głównych wykonawców), o ile one nie przeszkadzają im w ćwiczeniach nowicjatu, dla nich przeznaczonych.

Kan. 566. — § 1. W sprawie spowiednika dla nowicjuszek, należy zachować przepisy kan. 520—527.

§ 2. W zakonach męskich nie naruszając przepisu kan. 519.

1°. Odpowiednio do ilości nowicjuszy, powinien być jeden lub kilku spowiedników zwyczajnych, z zachowaniem przepisu kan. 891;

2°. Spowiednicy zwyczajni w zakonie kleryckim powinni mieszkać w samym domu nowicjackim; w laickim, — przynajmniej mają często przychodzić do domu nowicjatu celem słuchania spowiedzi nowicjuszy;

3°. Oprócz spowiedników zwyczajnych, powinno być wyznaczonych kilku spowiedników, do których w wypadkach szczególnych mogliby nowicjusze swobodnie się udać, a magister nie może z tego powodu okazywać swego niezadowolenia.

4°. Quater saltem in anno de-
tur novitiis confessarius extra-
ordinarius, ad quem omnes acce-
dant saltem benedictionem re-
cepturi.

Can. 567. — § 1. Novitii pri-
vilegiis omnibus ac spiritualibus
gratiis religioni concessis gau-
dent; et si morte praeveniantur,
ad eadem suffragia ius habent,
quae pro professis praescripta
sunt.

§ 2. Ad ordines, durante novi-
tiate, ne promoveantur.

Can. 568. — In novitiatus de-
cursu, si suis beneficiis vel bonis
quovis modo novitius renuntia-
verit eademve obligaverit, re-
nuntiatio vel obligatio non so-
lum illicita, sed ipso iure irrita
est.

Can. 569. — § 1. Ante profes-
sionem votorum simplicium sive
temporarium sive perpetuo-
rum, novitius debet ad totum
tempus quo simplicibus votis
adstringetur, bonorum suorum
administrationem cedere cui ma-
luerit et, nisi constitutiones aliud
ferant, de eorundem usu et usu-
fructu libere disponere.

§ 2. Ea cessio ac dispositio, si
praetermissa fuerit ob defectum
bonorum et haec postea super-
venerint, aut si facta fuerit et
postea alia bona quovis titulo
obvenerint, fiat aut iteretur se-
cundum normas § 1 statutas,
non obstante simplici professione
emissa.

4°. Przynajmniej cztery razy
do roku należy dać nowicjuszom
spowiednika nadzwyczajnego, do
którego powinni się udać wszys-
cy, chociażby dla otrzymania bło-
gosławieństwa.

Kan. 567. — § 1. Nowicjusze
korzystają ze wszystkich przy-
wilejów i łask duchowych, udzie-
lonych zakonowi; a gdyby umar-
li, mają prawo do tych samych
modłów, które należą się profes-
som.

§ 2. Podczas nowicjatu nie
wolno dopuszczać do święceń.

Kan. 568. — Jeżeli podczas
trwania nowicjatu, nowicjusz
w jakikolwiek sposób zrezygno-
wał ze swoich beneficjów lub
majątku, albo je obciążył, rezyg-
nacja i obciążenie są nie tylko
niegodziwe, ale na mocy samego
prawa nieważne.

Kan. 569. — § 1. Przed profes-
sją ślubów prostych, czasowych
bądź wieczystych, nowicjusz na
cały czas, gdy będzie związany
ślubami prostymi, obowiązany
jest do zrzeczenia się zarządu
swoim majątkiem na korzyść te-
go, komu zechce to powierzyć,
oraz może swobodnie rozporzą-
dzać dochodami i ich użytkowa-
niem, chyba że konstytucje po-
stanawiają inaczej.

§ 2. Jeżeli dla braku majątku,
który nabyto dopiero później,
zrzeczenia się i rozporządzenia
nie było, albo, gdyby one i były,
ale majątek potem z jakiegoś ty-
tułu powiększył się, należy ich
dokonać albo powtórzyć, zgodnie
z zasadami § 1, bez względu na
złożoną już profesję zwykłą.

§ 3. Novitius in Congregatione religiosa ante professionem votorum temporariorum testamentum de bonis praesentibus vel forte obventuris libere condat.

Can. 570. — § 1. Nisi pro alimentis et habitu religioso in constitutionibus vel expressa conventionione aliquid in postulatu vel novitiatu ineundo solvendum caveatur, nihil pro impensis postulatus et novitiatus exigi potest.

§ 2. Quae adspirans attulerit et usu consumpta non fuerint, si e religione, non emissa professione, egrediatur, ei restituantur.

Can. 571. — § 1. Novitius potest religionem libere deserere, aut a Superioribus vel a Capitulo, secundum constitutiones, quavis iusta de causa dimitti, quin Superior vel Capitulum teneantur dimissionis causam dimisso patrefacere.

§ 2. Exacto novitiatu, si iudicetur idoneus, novitius ad professionem admittatur, secus dimittatur; si dubium supersit sitne idoneus, potest a Superioribus maioribus probationis tempus, non tamen ultra sex menses, prorogari.

§ 3. Votis nuncupandis spiritualia exercitia novitius praemitat per octo saltem solidos dies.

§ 3. Nowicjusz w zgromadzeniu zakonnym, przed profesją czasową, powinien sporządzić swobodnie testament co do majątku posiadanego obecnie i ewentualnego w przyszłości.

Kan. 570. — § 1. Jeżeli konstytucje lub wyraźna umowa nie wymagały jakiejś opłaty za wyżywienie i szaty zakonne w postulacie, czy nowicjacie, nie wolno niczego żądać na wydatki postulatu lub nowicjatu.

§ 2. To co kandydat wniósł, a nie zostało w użyciu zniszczone, gdyby z zakonu występował bez złożenia profesji, należy mu zwrócić.

Kan. 571. — § 1. Nowicjusz może dobrowolnie zakon opuścić, albo, zgodnie z konstytucjami, z jakiegokolwiek słusznej przyczyny może być przez przełożonych lub kapitułę usunięty, bez obowiązku ujawniania usuniętemu przyczyn.

§ 2. Po odbyciu nowicjatu, nowicjusza, jeżeli został uznany za zdatnego, należy dopuścić do profesji, w przeciwnym razie, usunąć; jeżeli pozostała wątpliwość co do jego zdatności, wyżsi przełożeni mogą mu przedłużyć czas próby, jednak nie dłużej, niż na sześć miesięcy.

§ 3. Przed złożeniem ślubów, nowicjusz powinien odprawić rekolekcje przynajmniej przez piętnastu dni.